09/10/2024

Μακεδονικός Αγώνας: Αγώνας για Ελληνική Ελεύθερη Μακεδονία

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Μακεδονικός αγώνας ονομάζεται ο ακήρυκτος πόλεμος μεταξύ Ελλήνων και Βουλγάρων, κυρίως, και άλλων σλαβόφωνων λαών κατά την περίοδο 1904 έως 1908 με το θέατρο των συγκρούσεων να είναι η τουρκοκρατούμενη τότε Μακεδονία.

- **Γράφει ο Παναγιώτης Μυργιώτης, Μαθηματικός**

Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Η λήξη της επανάστασης του 1821 δεν βρήκε ολόκληρη την Ελλάδα ελεύθερη. Τα βόρεια σύνορα της ελεύθερης Ελλάδας αποτελούσε η Θεσσαλία. Αντιλαμβανόμαστε, λοιπόν, ότι ένα μεγάλο τμήμα του ελληνισμού παρέμεινε υποδουλωμένο στην οθωμανική αυτοκρατορία. Η Θεσσαλία του Ρήγα Φεραίου, η Μακεδονία του Μεγάλου Αλεξάνδρου και άλλες ένδοξες και ελληνικότατες περιοχές Ήπειρος, Κρήτη, Θράκηκαι πόλεις όπως Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη, Μοναστήρι, Ρόδος , Βέροια στέναζαν κάτω από την μπότα του τούρκου δυνάστη.

Ο ελεύθερος ελληνισμός το έφερε βαρέως το γεγονός αυτό. Η περιοχή της Μακεδονίας μας ήταν εμπορικό σταυροδρόμι της εποχής και η ανάμειξη ανθρώπων διαφορετικών θρησκειών και γλωσσών ήταν γεγονός αναπόφευκτο. Ο τούρκος δυνάστης απαγόρευε την λειτουργία ελληνικών σχολείων για εκατοντάδες χρόνια.

Αναμενόμενο ήταν κάποιοι άνθρωποι να αρχίζουν να μη μιλάν ελληνικά, να αναπτύσσονται τοπικοί διάλεκτοι και να παρεισφρέουν και σλαβικές λέξεις.Μήπως σήμερα που λειτουργούν σχολεία δεν παρατηρούμε την άναρχη εισβολή ξένων λέξεων εις το καθημερινό λεξιλόγιό μας;

Οι Βούλγαροι και άλλοι σλαβικοί λαοί έβλεπαν τις πλούσιες μακεδονικές πεδιάδες με τους μεγάλους ποταμούς και τα λιμάνια της Μακεδονίας, κυρίως της Θεσσαλονίκης, και επιθυμούσαν σφόδρα να τα προσαρτήσουν. Νόμισαν ότι βρήκαν την κατάλληλη ευκαιρία να προσαρτήσουν την ελληνική Μακεδονία. Οι ευρωπαίοι προβλέπουν την διάλυση της οθωμανικής αυτοκρατορίας και προσπαθούν να κερδίσουν ότι μπορούν.

Για να προσαρτήσει την Μακεδονία η Βουλγαρία έπρεπε να αποδείξει ότι οι Μακεδόνες είναι Βούλγαροι. Για το σκοπό αυτό ιδρύει μια οργάνωση το Κομιτάτο και τα μέλη της ονομάζονται κομιτατζήδες. Ο ρόλος των κομιτατζήδων είναι με την βία και τον εξαναγκασμό να αποδείξουν ότι ο ντόπιος πληθυσμός ακολουθεί την Βουλγαρία. Εκβιάζουν και απειλούν τους ορθόδοξους χριστιανούς να μη εκκλησιάζονται εις τις εκκλησίες που ανήκουν εις το οικουμενικό πατριαρχείο αλλά εις τις εκκλησίες που ανήκουν στη βουλγαρική εξαρχία. Στην Οθωμανική τάξη η εκκλησιαστική ένταξη αποτελούσε κριτήριο εθνικής κατηγοριοποίησης.Η ένταξη κάποιου σε μία από τις δύο Εκκλησίες, τη βουλγαρική Εξαρχία ή το Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης, σήμανε τη δήλωσή του ως «Βούλγαρου» ή «Έλληνα» αντίστοιχα. Μεγάλη η πίεση και η αγριότητα που αντιμετώπιζαν οι Μακεδόνες για να ενταχθούν εις την Βουλγαρική εξαρχία και μέσω αυτής να υποδουλωθούν εις την Βουλγαρία. Ταυτόχρονα οι κομιτατζήδες ιδρύουν και σχολεία εις τα οποία διδάσκεται αποκλειστικά και μόνο η βουλγαρική γλώσσα.

Την ίδια ώρα ο Ελληνισμός αντιδρά, δεν μένει απαθής και αδρανής. Ο οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ΄ τοποθετεί ιεράρχες νέους, μορφωμένους και άξιους να προσφέρουν για τη διάσωση του Ελληνισμού της Μακεδονίας.. Είναι ο Γερμανός Καραβαγγέλης εις την μητρόπολη Καστοριάς, ο Ιωακείμ Φορόπουλος εις το Μοναστήρι και ο Χρυσόστομος Καλαφάτης εις τη Δράμα.

Ταυτόχρονα, η ελληνική κυβέρνηση στέλνει τους δικούς της ανθρώπους. Ο Ίων Δραγούμης αναλαμβάνει το Προξενείο Μοναστηρίου, ο Λάμπρος Κορομηλάς το Προξενείο Θεσσαλονίκης, ο Νικόλαος Σαχτούρης το Προξενείο Σερρών και ο Τιμολέων Μαυρουδής το Προξενείο Καβάλας.

Θεωρητικά οι κομιτατζήδες θεωρούνται αυτόνομοι αντάρτες, δεν ανήκουν σε κανένα κράτος και έτσι η πατρίδα μας Ελλάδα δεν μπορεί να κηρύξει πόλεμο σε καμιά χώρα. Στέλνει μικρές στρατιωτικές μονάδες για να βοηθήσουν τους

μακεδονομάχους. Ο Καστορίας Γερμανός Καραβαγγέλης γυρίζει με κίνδυνο της ζωής του από χωριό σε χωριό για να στηρίξει το ελληνικό φρόνημα. Δάσκαλοι και δασκάλες με καρδιές φλεγόμενες και παλλόμενες από Ελλάδα και χριστό στηρίζουν τα παιδιά και τους γονείς των. Διδάσκουν Ελληνικά και ελληνική Ιστορία. Δίνουν δύναμη και κουράγιο για να μη χαθεί ο ελληνισμός από την Μακεδονία.

Εις την Αθήνα ιδρύεται το μακεδονικό κομιτάτο για να βοηθήσει τον ελληνισμό της Μακεδονίας από τον δημοσιογράφο Δημήτριο Καλαποθάκη. Πιέζει προς την κατεύθυνση αυτή και την ελληνική κυβέρνηση.

Τον Αύγουστο του έτους 1904 ο αξιωματικός Παύλος Μελάς εγκαταλείπει λαμπρή καριέρα, σύζυγο και παιδιά περνάει τα σύνορα και κυκλοφορεί εις την Μακεδονία με το ψευδώνυμο Μίκης Ζέζας. Βοηθά σημαντικά εις τον αγώνα των μακεδονομάχων και είναι ο σημαντικότερος ήρωας του μακεδονικού αγώνα.Στις 13 Οκτωβρίου 1904 βρίσκεται εις την κωμόπολη Σιάτιστα και εκεί περικυκλώνεται από τούρκους αστυνομικούς οι οποίοι είχαν ενημερωθεί από τους κομιτατζήδες του Μήτρου Βλάχου. Περικυκλωμένος από τούρκους πολεμά ηρωικά και αντιστέκεται γενναία. Μετά από 2 ώρες αντίστασης διατάζει έξοδο εις την διάρκεια της οποίας τραυματίζεται και πεθαίνει μετά από μισή ώρα.

Η είδηση του θανάτου του ήρωα ευπατρίδη Παύλου Μελά συγκίνησε και συγκλόνισε όλο τον ελληνισμό και όχι μόνο.Από παντού πλέον αρχίζουν να εμφανίζονται εθελοντές για να πολεμήσουν εις τη Μακεδονία. Ο Καλαποθάκης, ο Κορομηλάς, ο Δραγούμης και ο Καραβαγγέλης συντονίζουν την προσπάθεια, η οποία, μετά τον θάνατο του Μελά, παίρνει νέα ορμή.

Το 1906 ο Μεσήνιος οπλαρχηγός Σαράντος Αγαπηνός με το ψευδώνυμο «Καπετάν Άγρας» εγκαθίσταται εις την περιοχή της Λίμνης Γιαννιτσών και καθαρίζει την περιοχή από τους κομιτατζήδες.Το τέλος του ηρωικό. Μαρτύρησε για την Μακεδονία. Οι κομιτατζήδες τον κρέμασαν έξω από την Έδεσσα. Εις την Νάουσα διακρίνεται ο οπλαρχηγός Κωνσταντίνος Μαζαράκης με το ψευδώνυμο « Καπετάν Ακρίτας».Πολύ σπουδαίος πατριώτης μαχητής και ο Καπετάν Γαρέφης από τον Βόλο, ο οποίος εγκαταλείπει τα εγκόσμια από τα πυρά των κομιτατζήδων. Εις τη Φλώρινα ο οπλαρχηγός Κωνσταντίνος Χρήστου ή όπως είναι πιο γνωστός ,Καπετάν Κώτας δίνει πολλές μάχες. Οι τούρκοι τον κρεμούν εις το Μοναστήρι. Είναι σλαβόφωνος και τα τελευταία λόγια είναι «ΖίβιαΓκρίτσια!Σλόμποντα ι Σμιρ!», δηλαδή «Ζήτω η Ελλάδα! Ελευθερία ή Θάνατος!».Εις τη Δράμα, μαρτυρική είναι η μορφή του καπετάν ΆρμενΚούπτιου, ο οποίος κρεμάστηκε από τους τούρκους σε ένα πλατάνι εις την κεντρική πλατεία της πόλεως. Εις τις Σέρρες δρα ο δαιμόνιος Δούκας Δούκας ή καπετάν-Ζέρβας, φόβος και τρόμος των Βουλγάρων. Αυτή όμως

που έμεινε στην ιστορία ήταν η εκτέλεση του καπετάν-Μητρούση μέσα στη πόλη των Σερρών , αφού πρώτα κατάφερε να αντιμετωπίσει 3.000 Τούρκους μαζί με 5 συντρόφους του. Ένας από αυτούς ήταν ο Αγρινιώτης Νικόλαος Παναγιώτου, γνωστός ως καπετάν-Κουμπούρας.

Οι ξένες δυνάμεις αρχίζουν να ανησυχούν από την τακτική της πατρίδας μας. Φοβούνται ότι με τη διάλυση της Τουρκίας θα ενισχυθεί η Ρωσία. Η Ελληνική κυβέρνηση είναι σε μεγάλη κινητικότητα και εις την Τουρκία ξεσπά επανάσταση και ο σουλτάνος αναγκάζεται να δώσει Σύνταγμα που εξασφαλίζει ίσα δικαιώματα σε όλους. Βρισκόμαστε στο έτος 1908. Ο Μακεδονικός αγώνας σταματά προσωρινά. Αργότερα άλλοι ένδοξοι και αιματηροί αγώνες εξασφαλίζουν την απελευθέρωση των υπολοίπων τμημάτων της ελληνικής επικράτειας.

Φοβούμαι ότι χωρίς τον αγώνα των γνωστών και αγνώστων μαχητών και ηρώων και μαρτύρων της ελληνικής γης του Μακεδονικού Αγώνα θα είμασταν σήμερα τμήμα της γείτονος και συμμάχου Βουλγαρίας. Σημαντική και καθοριστική η συμβολή εις τον αγώνα αυτόν κληρικών και εκπαιδευτικών και κάθε αγνού πατριώτη Έλληνα. Τους οφείλουμε σεβασμό και υποχρεούμαστε να κλίνουμε το γόνυ μας ευλαβικά και νααποτείουμετον πρέποντα σεβασμό και φόρο τιμής.